

OCKHAMLI WILLIAM KİMDİR?

"Sadelik İlkesinin ve Modern Düşüncenin Öncüsü"

M.S. 1285 - 1347 yılları arasında yaşamış olan İngiliz filozof ve Fransisken rahibi **Ockhamlı William**, Orta Çağ'ın en etkili ve tartışmalı düşünürlerinden biridir. "Doctor Invincibilis" (Yenilmez Doktor) lakabıyla anılan William, skolastik felsefenin karmaşık yapılarını "usturasıyla" kesip atmış; bireyi, deneyi ve özgürlüğü merkeze alarak modern bilime ve siyaset felsefesine giden yolu açmıştır.

Ockham'ın Usturası (Lex Parsimoniae)

Onun felsefe tarihine bıraktığı en ünlü miras "**Ockham'ın Usturası**"dır. Bu ilke; "Zorunluluk olmadıkça varlıklar çoğaltılmamalıdır" (*Pluralitas non est ponenda sine necessitate*) der. Bir olayı açıklamak için birden fazla varsayım varsa, en basit ve en az kanıt gerektiren açıklama genellikle doğrudur. Bu mantıksal sadelik ilkesi, bugün hala modern bilimsel yöntemin temel taşıdır.

Nominalizm (Adcılık): Sadece Bireyler Vardır

William, Orta Çağ'ın en büyük tartışması olan "tümeller" konusunda radikal bir **Nominalist**dir. Ona göre "insanlık" veya "hayvanlık" gibi genel kavramlar dış dünyada gerçek varlıklar değil, sadece zihnimizin benzer nesnelere verdiği "isimlerden" ibarettir. Gerçek olan sadece tekil ve somut nesnelerdir. Bu düşünce, odağı soyut metafizikten somut gözleme ve bireye kaydırmıştır.

İman ve Aklın Tamamen Ayrılması

Thomas Aquinas'ın aksine William, iman ile aklın sentezlenemeyeceğini savunmuştur. Ona göre Tanrı'nın varlığı veya ruhun ölümsüzlüğü gibi konular akılla ispatlanamaz; bunlar sadece imanın alanına aittir. Aklın görevi ise sadece doğal dünyayı ve duyularla algılanan nesnelere incelemektir. Bu ayrım, felsefeyi ve bilimi teolojinin baskısından kurtararak özerkleştirmiştir.

Siyaset: Kilise ve Devlet Ayrımı

William, Papa'nın dünyevi güç ve mülkiyet iddialarına şiddetle karşı çıkmıştır. Ona göre imparatorluk gücü doğrudan halktan gelir; Papa'nın ise sadece ruhani bir yetkisi olmalıdır. "Kilise ve Devletin ayrılması" gerektiğini savunan ilk düşünürlerden biri olarak, modern laiklik ve demokrasi fikirlerinin en erken tohumlarını atmıştır.

Miras: Deneyci Felsefeye Geçiş

Hayatının son yıllarını Papa ile girdiği fikir çatışması nedeniyle Münih'te sürgünde geçiren William, 1347'deki veba salgınında ölmüştür. Ancak onun sadelik ilkesi ve nominalizmi; Francis Bacon, John Locke ve David Hume gibi İngiliz deneycilerinin zeminini hazırlamış, Avrupa'yı Orta Çağ karanlığından modern rasyonalizme taşıyan entelektüel köprüyü kurmuştur.